

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Umishonari. Ulimwenguni III: Muhtasari wa Mafunzo.

Maelezo Mafupi —

DARAASA LA #1:

I. Umishonari na Utamaduni.

DARASA LA #2:

II. Kuwa Mwenye kuhusika.

DARASA LA #3:

III. Funguo za Mawasiliano.

DARASA LA #4:

IV. Mwundo wa Ujamaa na Injili.

V. Ripoti ya Willowbank: Biblia na Utamaduni.

DARASA LA #5:

V. Ripoti ya Willowbank. (Inaendelea).
Mtihani.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

Maswali Yanayowe za kupatiwa Pointi 20

- 1) Jadili muundo wa kutambulikana ulio sawa unaoonekana maishani mwa Kristo (uk. 168)
- 2) Eleza na ufafanue hali nne za utamaduni (uk. 168)
- 3) Fafanua faida ya mapatano ya haraka kwa mmishonari mpya (kurasa 177,178).
- 4) Onyesha vile Yesu, Petero, na Paulo waliambatanisha ujumbe wao kwa maoni tofauti ya ulimwengu (uk. uk. 186).
- 5) Fafanua "ukamilifu wa mawazo" na upeane mfano mmoja wa biblia na mfano mmoja wa siku hizi (uk. 189).
- 6) Kanisa lililojisimamia ni gani (uk. 195).

Maswali Yanayowe za kupatiwa Pointi 10

- 1) Fafanua msembo "utamaduni" (uk. 167)
- 2) Fafanua "kutatani shwa na utamaduni" (kurasa 173,174)
- 3) Nini tofauti haina ya "kwunganisha imani zinazoto fautiana" na "Uenyeji" (uk. 175)?
- 4) Orodhesha huduma 3 "zinazotenda zaidi" za mmishonari (uk. 177).
- 5) Orodhesha hatua 4 zina zotenda kazi katika uendeleaji wa kujifunza lugha (uk. 179).
- 6) Fafanua maoni ya ulimwengu na yali yomo (kurasa 185,186).
- 7) Orodhesha na uffanue aina 2 za muundo wa ujamaa (uk. 192).
- 8) Kwa sentensi 2 au 3 eleza shida ya kuhusisha jamii mbili zisizofanana (uk. 194).
- 9) Nini "enyewe 3" za kanisa linalojisimamia (uk. 195)?
- 10) Taja Andiko moja linaloonye sha mfano wa vile watu wanaweza kukataa injili kwa sababu inatisha utamaduni wao (uk. 199).
- 11) Nini tofauti haina ya "mfano wa utamaduni usiohusiana" na "mfano wa utamaduni wa uovu" (kurasa 201, 202)?
- 12) Mbona ni kweli kwamba kwa kiasi kidogo, lazima kanisa libadilishe utamaduni (Uk. 202)?

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Mifululizo ya Kosi za Umishonari Ulimwenguni:

Kuna kosi tatu katika mifululizo ya Umishonari Ulimwenguni. Msingi wake ni juu ya na imepokelewa kutoka kwa mifululizo iliyokaguliwa na Jonathan Lewis. Mifululizo hii yapatikana katika kispanish na yaweza kuulizwa kutoka William Carey Library Publishers, P.O. Box 40129, Pasadena, CA 91114 (818-798-0819). Vifaa hivi "Vimetu miwa kwa kuruhusiwa."

Kosi tatu za Umishonari Ulimwenguni:

1. Umishonari Ulimwenguni I - Msingi wa Biblia/Historia
2. Umishonari Ulimwenguni II -- Kiasi cha Ushambuliaji.
3. Umishonari Ulimwenguni III - Kiasi cha Kulinganisha Tamaduni Mbili¹

Maelezo Mafupi —

I. Umishonari na Utamaduni.

A. Utangulizi wa Kosi.

1. Katika kosi mbili za mwanzo za mifululizo hii tulijenga juu ya thiologia, historia, na Maoni ya ushambuliaji wa umishonari. Katika kosi hii, tutalenga maoni ya kulinganisha tamaduni ya umishonari. Kwanza lazima tuulize, Utamaduni ni nini?
 - a. Pengine, maelezo makuu ya msingi ya "utamaduni" ni "vile kundi la watu wanavyopanga ulimwengu wao."
 - b. "Utamaduni" ni msembo wa kawaida wa maoni haya (imani, faida, desturi, na tabia) ya jamii ya watu yanayounganisha watu pamoja na kuwapa tabia zinazofanana.
2. Mmishonari lazima awe mwanafunzi wa utamaduni. Inampasa aelewe yaliyo ya nguvu na umuhimu wa utamaduni na mawasiliano ya tamaduni mbili.
 - a. Ni ya muhimu kujitambulisha kwa watu unaojaribu kuwafikia.
 - b. Yesu ndiye mfano wetu wa kujitambulisha kwa watu (Ebr. 2:17).
 - 1) Kitambulisho huleta matokeo katika huruma na kufahamu kwa watu unaowahudumia (tazama Ebr. 4:15).
 - 2) Matokeo ya huruma na kufahamu ni urafiki na uhusiano (tazama Ebr. 4:16).

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

B. Kutambulikana kwa Utamaduni.

1. Maoni mawili ya juu sana.
 - a. Umaarufu wa utamaduni (imani kuhusu umaarufu wa utamaduni wa Kundi la mtu binafsi).
 - 1) Utamaduni wangu ni maarufu kuliko utamaduni wa watu hawa. Inanipasa ni wafundishe watu hawa kuishi kuli ngana na utamaduni wangu.
 - 2) Wamishonari wa Amerika ya kaskazini wame fanya kosa hili kwa karne kadha.
 - b. Kukataa Utamaduni.
 - 1) Lazima nijikatae nilicho na niwe mmoja wao. Lengo langu ni kuishi kama watu hawa kikamilifu katika njia zote.
 - 2) Kosa hili litaleta vita vya ndani, kwa sababu hatuwezi kukana tulivyo kwa kujifanya kuwa kitu kingine.
2. Mfano ulio sawasawa (Yesu).
 - a. Yesu anawakilisha "Kitambulisho" sawasawa.
 - 1) Alijitambulisha kabisa na mtu. Alikuwa mmoja wetu.
 - 2) Hata hivyo, hili halikuwa kwamba alijikataa alivyo kuwa. Alikaa na Uungu wake.
 - b. Lengo la kitambulisho.
 - 1) Si kuia hatua kwa hatua maisha, desturi, imani, nile. Ya utamaduni mwingine. Kuiga maoni kadha ya utama duni kwaweza kuwa mpango, lakini si lengo.
 - 2) Lengo ni kufaulu katika mawa siliano na utamaduni mwingine. Ni kujihusisha katika utamaduni mwingine ili weze kuwasiliana ndani yake.
 - a) Hili ni pamoja na kupokea utamaduni wa waliokaribisha.
 - b) Hili si pamoja nakukataa ulivyo au kweli na umuhimu wa utamaduni wako maishani mwako.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

3. Maoni yanaweza kutumika juu ya kitambulisho.

- a. Huwezi kukana uliye, ama utake kufanya hivyo. Ijapokuwa Yesu alijitambulisha na ubinadamu na akawa kama sisi, Hakujaribu kuficha yeye alikuwa nani. Alionye sha kwa njia nyingi kwamba alikuwa Mungu. Katika kujitambulisha kwake na "utamaduni" mwingine Hakukana "utamaduni" wake mwenyewe.
- b. Wakati huo huo, tusikubali kamwe utamaduni wetu utuzuie kutafuta mahali pa kupatana katika lengo la utama duni.
 - 1) Usiwe kikwazo kwa wengine, kuwazuia wamkubali Yesu. Yesu peke yake awe kikwazo. Njia tunayopeana injili isiwe imesimama njiani mwa injili yenyewe.
 - 2) Mmishonari ajitambulishe na watu kwa sababu mmishonari lazima atafute vile atapeana injili kwa njia inayofanana na utamaduni.
- c. Nguru za tabia zitaifanya iwe njumu kwa mtu kukataa tabia yake ya asili. Mambo mengi tunayoyafanya yanafanywa bila kuyahisi.

Maelezo Ya Mwandishi:

Mzungu hawezi kutembea kama Mhindi ambaye njia yake ya kutembea imefanywa kwa miaka mingi ya kubeba mizigo mizito mgongoni. Kwa mzungu kufikiri kwamba inampasa kutembea kama Mhindi hakuna maana.

Tia Maelezo Yako:

- 1) Shida ya kujaribu kulazimisha maoni yasiyo yaasili ya kutambulisha ni kwamba si kweli na hakulingani na injili. Injili ni injili ya halisi na kweli-kulazi-mishwa, kwenda kuliko kiasi, na mifano isiyo ya asili ya kutambulisha si ya halisi na ni ya uongo.
- 2) Kuna miisho ya kutambulisha ambayo haiwezi kutotiwa maanani. Mmishonari hafanyi vizuri kwa kweneza injili kukana kweli za miisho hii.

Maelezo Mafupi —

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- 3) Ufunguo ni kujihusi sha na watu wakati unakubali kwamba wewe Utofauti na hilo halitabadilika, na hata halina haja kubadilika.
 - a) Hili si kusema kwamba hatuwezi kujifia katika sehemu ambazo tunaweza kufanya mambo tofauti ili kuwafikia watu na injili. Kwa kweli, maana yake ni kwa mba tutataka kufanya mambo tofauti kwa kusudi la kuhusiana na watu. Kutaka huku kwaweza kuja kwa sehemu nyingi tofauti (Chakula, nguo, usafirishaji, nyumba, nk.)
 - b) Lengo la kutambulisha si kuwa mtendaji mkuu ni kuunda hali ya mawasiliano na uhusiano katikati mwa wewe uliye, na si katikati mwa kukataa wewe uliye.
- d. Paulo aliandika juu ya kitambulisho katika 1 Kor 9:22, 23.
 - 1) Paulo alijitambulisha na wengine kwa ajili ya injili. Hakuku bali utammaduni wake kuwa kikwazo. Aliharibu aina hizo za mabishano na pingamizi (2 Kor. 10:5) kwa kufa mwenye we na kujitambulisha na wengine.
 - 2) Hili si kusema kwamba Paulo alikuwa mtendaji mkuu. Maana yake si kwamba alikuwa mkuu wa kujigeuza. Paulo alikuwa kweli.
 - 3) Alikubali kweli kwamba alikuwa Paulo wakati huo huo akikubali kuchokozwa kwamba alikuwa yuko tayari kuacha "haki" zake (1 Kor 9:4-6, 12, 18).
 - 4) Kuchokozwa kwa kitambulisho msingi wake si juu ya uwezo wa kuwa danganja wengine, lakini ni juu ya uwezo wa kufa mwenyewe.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

C. Viwango vya utamaduni.

1. Viwango vya utamaduni.

- a. Kiwango kilicho wazi sana cha utamaduni ni **TABIA**.
 - 1) Watu hufanya nini? Wanatendaje?
 - 2) Ni mtindo gani ambao waweza kuwangaliwa kuhusiana na vile wanafanya mambo?
- b. Kiwango kingine cha utamaduni kina wakilishwa na **UMUHIMU**.
 - 1) Nini watu hufikiri ni nzuri au yenye faida? kitu gani watu wanacho fikiri ni kizuri na chenye faida
 - 2) Nini wanafiri ki ni bora zaidi?
 - 3) Nini wanafikiri lazima ifanywe?
- c. Kiwango kingine cha utamaduni kinawakilishwa na **IMANI** ya watu. Wanauliza, "Nini kweli?"
- d. Kiwango kilicho cha juu sana cha utamaduni ni **ULIMWENGU UNAVYOONEKANA** na watu. Wanauliza, "Kweli ni gani?"

Maelezo ya Mwandishi:

Mtu ambaye ulimwengu unavyoonekana kwake nipamoja na imani kwamba hakuna maisha baada ya kifo ataamini kwamba hakuna hukumu ya Mungu baada ya kufa. Hili llawezakuongoza kwa viwango vya kujifurahisha, ambavyo vitaongoza katika matendo ya kujifurahisha.

Tia Maelezo Yako:

Maelezo Mafupi —

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

Mahali pa Majadiliano

Tumia mchoro ufuatao kusaidea kueleza² viwango tofauti vya utamaduni. Fikiria vile kila kiwango kinaambukiza kiwango cha awali.

Leta mifano ya vile MAONI YA ULIMWENGU ya mtu yatatokana na IMANI fulani. IMANI ya mtu itaongoza kwa MAMBO MUHIMU nayo MAMBO MUHIMU hayo yatajenga DESTURI zamtu au matendo.

Kufahamu kwa kuendelea huku kutamsaidiaje mmishonari kuhubiri injili kwa njia ya kufaulu zaidi?

Yanayofanywa ni gani?

Ni gani mazuri au bora?

Ni gani ya Kweli?

Ni gani Halisi?

**MAONI YA
ULIMWENGU**

Imani

Mambo Muhimu

Desturi

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

2. Tofauti za kulinganisha Tamaduni Mbili.

- a. Fikiria mifano hii ya kawaida ifuatayo ya tofauti za utamaduni.

Maelezo ya Mwandishi:

Mmishonari Mwamerika wa Kusini ameambiwa kwamba mkutano uko saa Tatu Asubuhi. Anafika saa Tatu Asubuhi.

Viongozi wa kutoka Argentina waliotayarisha mkutano wanafika saa Nne Asubuhi. Hawasemi pole kwa "kuchelewa" kwa sababu katika utamaduni wao hawajachelewa.

Tia Maelezo Yako:

- b. Tofauti za utamaduni zinawezaje kuambukiza kazi ya mmishonari? Mmishonari awezaje kujibadilisha kwa tofauti za utamaduni? Kutofahamiana kwa utamaduni kunawezaje kuepukwa?

3. Mshituo wa Utamaduni (kusumbuliwa).

- a. Mshituo wa utamaduni hutokea wakati mtu ametambua kwamba misingi yao ya utamaduni haulingani na maisha yao mapya. Anaanza kujisikia kama mtoto ambaye inampasa kujifunza mambo ya msingi kabisa (lugha, sheria maalum, desturi, n.k.).
- 1) Ugumu wa kila siku wa kuwa mgeni na usumbufu wa kila kitu ambacho si cha kawaida humwambukiza mmishonari kwa kinyuume baada ya miezi ya kwanza ya kuishi katika nchi mpya.
 - 2) Anatambua kwamba lazima ajifunze tena maoni mengi ya maisha yake na kwamba inamlazimua aishi katika "njia tofauti" kwa muda mrefu.

Maelezo Mafupi —

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- b. Watalii hawaguswi na mshituo wa utama duni kwa ajili ya sababu mbili:
 - 1) Kuna msisimuko na matokeo ya kushangaza katika kukumbana na mambo mapya, watu, na mahali. Kwanza, mabadiliko yanatazamwa wazi.
 - 2) Kuna kufahamu daima kwamba wao wanatembea tu. Hawana haja ya kubadilika kama mwenendo hivyo, wamishonari wa muda mfupi lazima wajihadhari. Waweza kupata mawazo yasiyo ya kweli rahisi ya vile ilivyokuwammishonari.
- c. Uponyaji wa kushtuliwa na utamaduni.
 - 1) Kuepa utamaduni silo suluhisho lililo sawa.
 - a) Lingekuwa jambo la kosa kuficha na kuunda utamaduni wako mwenyewe.
 - b) Ijapokuwa ni jambo la faida, linalofaa, na la werevu kudumisha fikira ya utamaduni wako mwenyewe, mmishonari hapaswi kuepa utamaduni wa wakaribishaji.
 - 2) Suluhisho ni kujibiidiisha mwenyewe kujizoeza utamaduni na kuukumbatia.
 - a) Mmishonari lazima apokee mabadiliko.
 - b) Awe mnyenyekevu wa kutosha kukubali na kujizoeza njia tofauti za kufanya mambo.
- 4. Injili na utamaduni.
 - a. Wakati uliopita, makosa yamefanywa ya kujaribu kulazimisha utamaduni kwa "wenyeji". Wamishonari lazima wawe waangalifu kuhubiri injili ya Biblia na siyo injili ya utamaduni wao.
 - 1) Tena, fikira la "kikwazo" (kuto fanya utamaduni wako kuwa kikwazo) lazima lifikiriwe.
 - 2) Kukataliwa kwa Ukristo kwaweza kweli kuwa kukataliwa kwa utamaduni wa kigeni kama injili si kutokana na yaliyo katika maandiko.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

- b. Lazima mmishonari afahamu tofauti baina ya kujaribu kuunganisha au kupatani sha imani zinazofautana na uenyeji.
- 1) Kujaribu kuunganisha au kupatanisha imani zinazotofautiana huumia aina ya utamadunikujiulisha Ukristo wakati wana dumisha imani inayo fanana na ya awali. Hii haikubaliwi.
 - 2) Uenyeji umekubaliwa. Wakristo wanya hukataa imani ya zamani wakati wanaendelea kutumia muundo wa utamaduni. Wanajaza mtindo wa zamani wa utamadunipamoja na imani mpya ya Ukristo kinyume cha kutumia mtindo mpya wa Ukristo na kudumisha imani ya zamani.
- c. Mmishonari lazima awe mwenye kuhisi matokeo yasiyoonekana ya wokovu.

Maelezo Mafupi —

Maelezo ya Mwandishi:

Mmishonari aweza kufanya nini wakati wakristo Wafirika wanya hawa safishi kijiji chao kwa sababu ya noga wao wa kuadhibiwa wa asili (kufikiri kwamba pepo wa chafu walijificha katika takataka) kutupa takataka hakuko tena?

Mmishonari aweza kufanya nini mahali ambapo kuoa wake wengi kunafanyika? Kutafanyika nini kwa wake watatu ambao Mkristo mpya anaamriwa kuwaacha? Katika jamii nyingi watakuwa watumwa au makahaba au wauawe.

Insert Your Illustration:

Tia Maelezo Yako:

Nyakati nyingi majibu ya hali hizi yanapatikana katika kamini ya kuwakilishwa au kutiwa badala yake. Kuwakilishwa kwa utamaduni kutapaswa kujaza utupu ulioachwa na desturi za utamaduni uliobadilishwa au kuondolewa.

Unawezaje kutumia kanuni hii kwa mifano miwili iliyopeanwa hapo juu?

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

D. Mmishonari: Mwenye Kubadilisha.

1. Nguru za mmishonari, kama nguru za mawazo mengine, ataleta mabadiko katika utamaduni.
 - a. Wakati uliopita wami shonari wametanguliza mkazo wa mazoezi ya Elimu na utabibu wa dawa pamoja na elimu inayosaidia ya kuunda vitu yaani tekinologia.
 - b. Wamesaidia pia kumaliza mazoezi yaliyo kinyume ya kula watu, kuchomamoto mjane, kuua mtoto, utumwa, na vita vya kikabila.
2. Ukristo ni "zaidi ya utamaduni" (huenda mbele ya utamaduni) katika asili yake na kweli. Una.
 - a. Hata hivyo, ukristo huendele zwa katika utamaduni.
 - b. Hivyo, ujumbe wa injili kila mara itabadilisha utamaduni kwa sababu inabadilisha watu ambao baadaye huishi Ukristo wao ndani ya utamaduni.
 - c. Ufunguo wa mmishonari ni kukubali injili ibadilishe utama dumi na si kufanya utamaduni wake kwa nguvu uwe juu ya watu.

II. Kuwa Mwenye kuhusika.

A. Mwasilishaji wa Mungu.

1. Hali yetu kw'a pesa, mali, na maisha yataambukiza huduma zetu kwa sababu hali hiyo itawasiliana na imani yetu kwa wengine.
 - a. Mmishonari afikirie ni hali gani ya juu ya maisha huwasilishakwa watu anaowahudumia.
 - b. Jambo la "hali ya maisha" inawaambukizaje wazo la kutambulikana? Linaambukizaje kuhubiri injili?
2. Mwasili shaji wa Mungu lazima aweze kugeuka. Lazima aweze kupokeza ujumbe kwa hali tofauti tofauti.
3. Kazi za Mawasiliano.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

- a. Mmishonari wa kawaida aweza kufafanuliwa katika mawasiliano yake na wengine kama:

- 1) Mwalimu.
- 2) Mwuzaji.
- 3) Mshitaki.

- b. Yawezekana mmishonari kufikiria kazi hizi:

- 1) Mwanafunzi.
- 2) Mfanya biashara.
- 3) Mhadi shiaji.

B. Kufunganisha

1. Kuanzisha fikira yakuhusika.

- a. Miezi ya kwanza katika nchi mpya ni ya.

Maelezo ya Mwandishi:

Wakati watoto wamezaliwa hesa wanaelewa na mazingira yao. Mtoto mchanga atavutiwa na saa na sikukwanza za maisha. Ni saa za ufunguo wa kufunganisha baina ya mtoto mchanga na wazazi.

Hilo hilo ni kweli kwa mmishonari. Hali ambayo mmi shonari hutiwa ndani yake katika majuma yake machache ya kwanza uwanjani utavutia kukaa kwao kwote katika nchi hiyo. Ni saa za ufunguo wa kufunganisha baina yammishonari na watu ambao watawahudumia.

Kwa bahati mbaya, kama ilivyo katika hali ya kuzaliwa kwa watoto wachanga katika hospitali za Magharibi, kuwasili kupya mara nyingi kunatenganishwa na jamaa mpya.

Katika hali ya watoto wachanga, wanatiwa katika hasari.

Katika hali ya wami shonari, wanatiwa nyumbani mwa wamishonari wengine. Wakati huu wa muhimu na wa kuritiana unapotea.

Maelezo Mafupi —

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- b. Mmishonari mpya ambaye anatangulizwa mara kwa utamaduni mpya ana faida kadha.
 - 1) Wanapofika mara ya kwanza wanakuwa tayari kujiingiza wenyewe katika utamaduni. Kukumbana kwaona utamaduni kwa kwanza kutakuwa kwa kukubali. Huku kutavutia hali yao kuelekea kwa utamaduni.
 - 2) Wanapofika wako tayari hasa kujifunza. Kama wakiishi na jamaa ya mahali hapo, watapata nafasi ya mara kujifunza, kutazama, kusoma, na kujizoeza utamaduni. Huku kutavutia uwezo wao kubadilika haraka na hali ya kufaulu kwa utamaduni mpya.
 - 3) Kuungana kutapunguza mshituo wa utamaduni kwa sababu mmi shonarihatasikia kutengana sana baina ya wao wenyewe na utamaduni mpya.
 - 4) Kuungana kutaleta matokeo katika nafasi mara kwa huduma.
 - a) Mmishonari aweza kujifunza na kuhudumia wakati wanapojifunza lugha badala ya kufanya kujifunza lugha kazi tofauti.
 - b) Hii ni kuambatana na maendeleo ya kujifunza lugha ya asili. Ni zaidi maendeleo ya jamii kuliko maendeleo ya elimu.
- c. Kuishi na watu ni kuwajua. Kuwajua watu ni kuweza kuwahudumia watu vizuri zaidi.
 - 1) Kuna sababu nyingi na mambo yahaki kwa kutoishi na watu.
 - 2) Hata hivyo, mwishoni njia zetu za huduma zitajulikana kulingana na matunda yake. Mmishonari ambaye hana upendo wa kuungana na watu ambao anawahudumia hatawezakuwatumikiawatu hao. Atatengwa naye atawatenga.
 - 3) Kwa kweli, mfano wetu katika aina hii ya umishonari wa kubadilishwa ni Yesu Kristo Mwenyewe.
 - a) Yesu angaliwe za kuishi aina ya maisha ambayo angaliyatamani, lakini alichagua kuja kama mmaskini, mtu wa kawaida, mwana wa seremala. Aliishinaa waatu. Hakujitenga nna watu.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

b) Kariri juu ya yote yaliyomo ya Yn 1:14.

Maelezo Mafupi —

C. Kupata Lugha Kumefanywa Mazoea (KLKM).

1. Tom na Elizabeth Brewster (war funza wamishonari) wameendeleza mpango ambao umeonekana kufaulu wa kujifunza lugha mbalimbali. KLKM inasema kwamba mtu ye yote aweza kujifunza lugha kama amri tatu zikifuatwa:
 - a. Unaishi mahali lughahiyo ina zungumzwa.
 - b. Una shurutishwa kujifunza lugha.
 - c. Unajua jinsi ya kuendelea na kujifunza lugha, hatua kwa hatua na siku kwa siku.
2. Kujifunza lugha si kwa asili sana. Watoto hujifunza lugha bila kuchukua kosi yo yote!
 - a. Vile kujifunza lugha kutavyokuwa kwa asili zaidi, ndivyo kutakavyokuwa kwa kupendeza sana.
 - b. Vile tutakavyotaka kunyenyekea wenyewe zaidi kujifunza kama watoto wadogo, ndivyo kujifunza lugha kwetu kutakavyo kuwa kwa asili zaidi.
 - c. Tunapooongoza faida ya kuweza kuwa na uvumilifu wa kutenda kama watu wazima kwa faida ya kuwa na hali ya unyemyekevu na njaa ya kujifunza kama mtoto, tunaweza kutumia mwenendo ufuatao kujifunza lugha.
 - 1) Tayarisha unayoyahitaji kwa siku.
 - 2) Jizoeze unayoyatayarisha.
 - 3) Wasilisha una yoyajua.
 - 4) Kagua ma hitaji yako na maendeleo yako ili ujue unayopaswa kutayarisha siku ifuatayo.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

3. Tayarisha.

- a. Pata kutoka kwa msaidizi wako wa lugha mafungu ya maneno yaujumbe ambao unataka kujizoeza kwa siku hiyo.
- b. Mwulize msaidizi wako kukagua matamshi yako.
- c. Andika ujumbe katika kitabu kidogo, au katika kadi.
- d. Fahamu unayoyasema.

4. Mazoezi.

- a. Msikilize msaidizi wako wa lugha anapozungumza maneno ya ujumbe wa siku hiyo.
- b. Mwigie msaidizi wako wa lugha. Mkubali arekebisha makosa yako. Iga, Iga, Iga!
- c. Leta ujumbe wewe mwenyewe kwa kuukariri.

5. Wasiliana.

- a. Tafuta watu na hali ambapo waweza kuzungu mza ujumbe.
- b. Uwe mwenye kutunga. Nenda sokoni. Tembea barabarani. Nenda ukutane na jirani.
- c. Mara nyingi, watu watafahamu unayoyatenda na utataka kukusikiliza.

6. Kagua.

- a. Chukua yale ambayo ni shida ulizo nazo.
- b. Fikiria vile unaweza kufanya maendeleo yawe ya kupendeza zaidi, ya asili, na ya kuchekesha.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

7. Mhutasari wa kupata lugha.

- a. Kila mmoja ni tofauti. Kuna njia nyingi tofauti za kufaulu kujifunza lugha. Kanuni za KLKM zawe za kuunganika na njia nyingine kama zinavyohitajika.
- b. Mfano wa mtu binafsi. Mmishonari mmoja alianzakuhubiri na kufundisha katika lugha ya Kilingala (Lugha ya kabila la Afrika) baada ya kujifunza kwa miezi minne. Alitimiza vivyo hivyo katika Kispania. Ifuatayo ni orodha ya kawaida ya hatua ambazo zinaweza kufautwa.

1) **Tayarisha.**

- a) Pata kamusi ya lugha hiyo. Tayarisha orodha ya maneno 1,000 ambayo yanatumiwa zaidi katika lugha yo yote.
- b) Lenga viarifa na "maneno ya kuunganisha" (maneno yanayounganisha kundi la maneno, maneno kama "na", "Lakini," pia," n.k.).
- c) Jaribu kupata mtu kukusaidia kufahamu maneno katika kamusi. Lililo la muhimu sana, mtu huyu angaliwezakugua orodha yako ili usipoteze wakati ukijifunza kitu ambacho ni kosa.

Maelezo Mafupi —

Mazoezi Rahisi ya Kukariri:

Kadi ndogo ni za kufaulu sana. Tia neno katika lugha mpya juu ya unayoyaandika katika kadi na neno linalolingana katika lugha yako chini ya kadi yako. Kama ukitumia kadi ndogo basi waweza kuyachukua kwaurahisi popote undepo.

Tazama neno jipyawakati unaficha neno linalolingana katika lugha yako. Sema neno jipya na iyaribu kukumbuka maana yake. Geuza mwenendo huu kwa kutazama maana yake na kujaribu kukumbuku neno jipya ni gani.

Weka lengo la kukariri maneno 100 na uyatumie katika mazungumzo au mafungu ya maneno kila juma. Haya yaweza kuwa maneno mafupi na mafungu ya maneno.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

2) Mazoezi.

- a) Weka lengo la kukariri na uyatumie katika mazungumzo maneno 100 au mafungu ya maneno kila juma. Haya yanaweza kuwa maneno mafupi au mafungu ya maneno.
- b) Jifunze maneno 20 kila siku. Tumia mwisho wa juma kujikumbusha.
- c) Jaribu kupata kitabu cha sarufi na/au pokea maelezo ya msingi kutoka kwa mtu anayejua lugha zote mbili. Lenga katika vile kiarifa kinatumiwa kwa njia mbali mbali na miisho ya 'Naoni' au majina. Tumia maneno ambayo umekwisha kujifunza kujizoeza sarufi.
- d) Uwe mwangalifu wa kutafuta "uzuri mwingi" wa kukamilika-kwa-mwalimu silo lengo hata kidogo. Hakuna ye yote anayemtarajia kammwe mtoto kuwa mkanilifu-ni maendeleo.

3) Wasiliana.

- a) Mwafiri mtuenyeji awe mmwe nzako wa lugha. Weka taratibu ya miezi miwili iliyo na kuwa pamoja kwa masaa 4-6 kila siku. Tumiauliyojifunza kuwasiliana na mwennzako.
- b) Siri ni uzuri. Mwulize Mungu akusaidie kuwa mwenye kuunda katika kufikiri juu ya michezo kadha, vitendo, mazoezi, n.k. ya kutumia. Kama hutatumia mazoezi tofauti tofauti uta choka na kutatanishwa hivi karibuni. Hapa pana orodha ya fikira kadha.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Mawazo ya Mwandishi:

- Nenda sehemu mbali mbali na ufafanue unayoyaona. Mwache mmwenzako aeleze unnayoyaona.
- Jifunzeni Biblia pamoja.
- Cheza "simu" (iga unazungumza katika simu).
- Fanya michezo ya hadithi za Biblia.
- Fanya kama unawahoji watu mmaarufu.
- Fanya "mchezo wa kazi" za watu wa aina tofauti.
- Cheza "jaza mahali palipo wazi."
- Cheza "endelea na hadithi." Mtu mmoja ananza kuhadithia. Mtuyule mwingine lazima aendeleo nayo kutoka mahali hadithi ilikoma.
- Cheza "duka" au "banki" au "shule".
- Cheza "waza kifungu katika Biblia".
- Peana ujumbe mfupi juu ya mambo tofauti tofauti katika Biblia.
- Cheza "Mkalimani". Mtu mmoja anasema kwa lugha moja na mwingine anatafsiri. Badilishaneni mahali na lugha (hili laweza kufanyawa tu kama mwenzako anajua lugha yako).
- Cheza michezo ya hesabu na michezo ambapo waandika orodha.
- Cheza "Simon Asema" (mchezo wa kuigiza).
- Cheza televisheni waonyesha.
- Cheza (charades) mchezo wa herufi wa kutenda matendo na kuwaza.
- Cheza "onyesha na useme".

Maelezo Mafupi —

Tia Maelezo Yako:

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

4) Kagua.

- a) Wakati wako wa mazoea unawezaje kuwa wa kufaulu zaidi?
- b) Ni michezo gani ya mawasiliano na mwenzio inayoone kana kuwa ya kufaulu zaidi? Ni ipi iliyo ya kufurahisha?
- c) Baada ya miezi miwili na mwenzako, andika ujumbe wa msingi au mafunzo na uyaletе kwake. Mkubali akusaidie na maneno na vifungu vya maneno vilivyo vigumu.

Maoni ya Mwandishi:

Baada ya kufuata hatua nne (Tayarisha, Mazoezi, Wasiliana, na Ukague), lazima ujaribu kufundisha na kuhubiri kwa lugha ya wenyeji. Miezi miwili ya mwanzo ya haya ni migumu na ya kuogofya. Utasikia uoga wa kupungukiwa katika mawasiliano yako.

Orodhesha sehemu za shida:

Ni neno gani ambalo hukulijua?

Ni kosa gani la sarufu unalolifanya mara kwa mara?

Fanya mazoezi pamoja na mwenzako katika sehemu za shida. Ongeza maneno uyajuayo. Rekebisha sarufi yako. Baada ya miezi miwili ya mafunzo na mahubiri yanayofanana katika lugha inakupasa uanze kusikia una uhuru wa kueleweka katika lugha.

Lengo ni kuanza kuhubiri na kufundisha baada ya miezi minne na kusikia uhuru wa kueleweka baada ya miezi sita.

III. Funguo kwa Mawasiliano.

- A. **Mawasiliano yanayohusiana na tamaduni mbili.** Kazi ya utamaduni katika mawasiliano.
 - 1. Katika ulimwengu wa kisasa kuna mipaka ya asili michache sana kwa injili. Hata hivyo, kuna mipaka mingi sana ya utamaduni.

KUTUMA INJILI Ulimwenguni III

Maelezo Mafupi —

2. Umishonari ni chanzo cha muhimu. Hawezi kusema maneno yamtume Yohana (I Yn. 1:1,2); Anasimama katikati. Lazima achukue ujumbe kutoka kwa Biblia ambao unadumu katika maandiko tofauti ya utamaduni, na aitangaze kwa utamaduni mwingine. Hii ni ngumu sana.
3. Inayofanya kuwa ngumu zaidi ni kwamba hakuna katika tamaduni zote mbili (ule ambao una olingana na kifungu cha Biblia na ule ambao mmishonari anauendea) ni wake mwenyewe.)
4. Mmishonari lazima achukue ujumbe kutoka kwa utamaduni mmoja na autangaze katika utamaduni mwingine bila kukubalia utadumi wake mwenyewe kugeuza maana ya kweli ya ujumbe. Anafanya kazi baina ya tamaduni tatu.
 - a) Hivyo, mmishonari lazima kwanza awe mwanafunzi wa Biblia. Lazima awe mwanafunzi wa utamaduni wa Biblia ili atafsiri Biblia bila makosa.
 - b) Mmishonari lazima awe mwanafunzi wa utamaduni wake binafsi. Lazima ajifunze jinsi ya kuwa silisha ujumbe kwa wengine.
 - c) Mmishonari lazima awe mwanafunzi wa tamaduni nyingine. Lazima ajifunze jinsi ya kuwa silisha ujumbe katika tamaduni zote. Ufunguo wa ushindi katika hatua hii ya tatu ni kujua utamaduni. Mmisho nari lazima ajue kirafiki watu na njia ambayo hufikiri.

B. Kuona Ulimwengu Mwingine.

1. Maoni ya ulimwengu na kulingana na yaliyomo.
 - a. 'Maoni ya ulimwengu' ni vile watu hufahamu kweli. Kulingana na yaliyomo ni mwenendo wa mawasiliano au kuonyesha wazi ujumbe kwa njia inayofanana na, na kwahivyo, inayoweza kueleweka na kupokelewa na utamaduni maalumu.
 - b. Kwa sababu kuna maoni kadha ya ulimwengu, kuna njia kadha za kuelezayaliyoma katika injili. Kwa vile kuna njia kadha ambazo watu kadha huellewa mambo, kuna njia kadha za kupeana kweli.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

2. Kufanya ujumbe kuwa wa kufaa kwa maoni ya ulimwengu.
 - a. Yesu alifanya ujumbe wake kuwa wa kufaa kukutana na mahitaji, na kufungua masikio ya wale walio katika tamaduni kadha.
 - 1) Katika hali ya mtawala kijana tajiri (Luka 15), Yesu aliwasiliana naye na kumchokoza kwa kiasi ambacho angeweza kuelewa kweli. Yesu alimwambia auze alivyokuwa navyo na amfuate.
 - 2) Katika hali ya mwanamke Msamaria (Yohana 4), kisimani Yesu alizungumza kwa mambo ya maji ya uzima.
 - 3) Katika hali ya Nikodemu (Yohana 3), alizungumza juu ya kuzaliwa upya.
 - b. Petro na Paulo wote wawili walifanya mahubiri yao kuwa ya kufaa kwa maoni maalumu ya ulimwengu ambao waliuzungumzia.

Mahali pa Majadiliano

Linganisha ujumbe wa Petro unaopatikana katika Matendo 2:14-36 na 10:34-43.

Je, mahubiri hayo yanalingana sawa sawa?

Ni makundi gani mawili ya watu aliokuwa akiwazungumzia?

Petro alihisije maoni tofauti ya ulimwengu wa makundi hayo mawili?

Linganisha ujumbe wa Paulo uliopeanwa katika Matendo 13:16-41 and 17:22-31.

Fikiria maswali yale yale matatu ya Paulo, ambayo tuliyatumia kwa Petro.

- c. Wamishonari wanawe zaje kuwasiliana kutoka maoni ya nchi moja na nyingine?
 - 1) Wanaweza kuuliza wasioamini kuchukua maoni ya Ukristo ulimwenguni na kuyafanya ya kufaa ili kukata shauri juu ya ujumbe wa Ukristo. Hili si jambo la uchaguzi la mazoezi. Mara kwa mara halitendeki.
 - 2) Wanaweza kumwulizaasiyeamini "akutanenao nusunjia". Mmishonari anawasilisha kutoka katika maoni ya ulimwengu wake wakati anapokea katika kufikiria maoni ya ulimwengu wamsikilizaji.
 - a) Huu umekuwa mpango unaotambulikana. Ni pamoja na mafunzo ya kulinganishadini na unalenga kutumia yale ambayo maoni yaduniambili zinayo ya kawaida kama daraja.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- b) Jambo hili mara nyingi hukosesha kwa sababu kitu ambacho huonekana kuwa mahali pa kawaida chawezakutokuwa mahali pa kawaida kinapounganishwa na sehemu nyingine za maoni ya ulimwengu.
- 3) Mmishonari awezakupokea maoni ya ulimwengu ya asiyeamini kuelewa vile anavyofikiri. Kupitia katika mwenendo huu mmishonari awe za kupeana ujumbe wa injili katika njia inayoeleweka.
 - a) Hii inatenda kazi zaidi na inafaulu. Umishonari huanza pale watu walipo, wala si pale unapotaka wawe.
 - b) Hivi ndivyo Mungu atendavyo kazi nasi sote mmoja mmoja?
- 3. Mmi shonari kama chanzo cha ujumbe.
 - a. Kama tulivyoona tayari, kujitambulisha hakufanyiki sana kwa kuiga watu kimwili kama inavyofanyika katika kuingia mazoezi na watu kila siku. Haku fanyiki kwa kuonekana tu kama wao. Kuna fanyika kwa kuishi na kuiingia "ndani" ya maisha yao ili uweze kuwasilisha kwao kutoka ndani na si kutoka nje.
 - b. Haitoshi kwamba mmishonari anajua YALE msikilizaji huamini. Lazima ajue KWANINI mtu huamini hivyo. Hapa tunaingia katika kufikiria maoni tofauti ya ulimwengu.
- 4. Maoni ya ulimwengu na kweli ya ujumbe wa mmishonari.
 - a. Ni ya muhimu kutambua na kukubali kwamba wamishonari na wahubiri wa Agano Jipya walihubiri ujumbe wa injili kwa makundi tofauti kwa njia tofauti. Mwenendo na njia ya uinjilisti zilitofautiana kama vile kufikiria maoni ya ulimwengu wa msikilizaji kweli ya ujumbe.
 - b. Msingi wa yaliyomo katika injili haubadiliki (tazama 1 Kor 2:2 na 15:1-8). Njia ambayo imehubiriwa kwayo itategemea mahitaji maalumu na maoni ya ulimwengu ya wasikilizaji.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- c. Kwa mtu mmoja, njia ambayo ujumbe wa injili unamgusa ni wazo la kuwa namaana maishani. Kwa mtu mwingine, ni wazo la kujua kweli. Na bado kwa mwingine, ni wazo la kuwa na uhusiano na Mungu.
- 1) Mwinjilisti aliyefundishwa na kuwa na kipawa ataweza kutambua njia ambayo injili itakutana nahitaji la msikilizaji.
 - 2) Mmishonari aliye fundishwa na kuwa na kipawa ambaye mara kwa mara ataingia utama duni zaidi ya mmoja ataweza kutambua jinsi ya kuhubiri injili kwa njia inayoeleweka (akitia maanani maoni ya ulimwengu yamsikilizaji).
 - a) Lazima afikirie maelezo ya maana ya maneno na mawazo.
 - (1) Neno "Mungu" katika maoni mamoya ya ulimwengu yaweza kukosa kuwa na maano ile ile katika maoni mengine ya ulimwengu.
 - (2) Hivyo, mmi shonari lazima ajifunze kutotegemea sana katika maneno ya maelezo ya maanaya neno. Lazima ategemee zaidi katika maelezo ya kitu, kulinganisha, kutofautisha.
 - b) Lazima afikirie chaguo la sehemu za ujumbe wa injili.
 - (1) Kweli hutumwa kwa muda fulani wa wakati na kulingana na utawala wa cheo wa dini. Vyeo vinawekwa kwa wakati ufaao na kufaulu kwa uchaguzi maalumu kuhusiana na uwezo wa kufahamu wa msikilizaji.
 - (2) Katika utamaduni mmoja yaweza kufaulu zaidi kwa lengo la kwanza katika wazo la kuwa "kiumbe kipya", wakati katika utamaduni, mwingine yaweza kuwa ya kufaa sana kulenga juu ya upendo na huruma ya Mungu.
 - c) Lazima afanye ujumbe wake kuwa wa kufaa kwa wasikilizaji wake.
 - (1) Kwanza, lazima atafute mifano na kufanana ambako kunakoweza kuhusishwa watu. Lazima alenge mahitaji maalumu yanayogusika ya wasikilizaji wake.
 - (2) Lazima awe mmoja anayetafuta daraja za kutumia kuwasilisha injili.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

d) Lazima atumie ujumbe kwa maisha maalumu ya wasikilizaji wake.

(1) Mmishonari lazima ajaribu kuzungumzia moyo wa mtu.

(2) Lazima ajaribu kuhubiri injili kwa njia ambayo injili inawezakuonnekana kuingia maishani mwake.

Maelezo Mafupi —

C. Kutafuta Funguo.

1. Kutimiza mawazo.

a. Tamaduni tofauti zina mawazo tofauti ambayo yanadumu ndani yao. "Kutimiza mawazo" hutukia wakati wazo limeellezwa kikamilifu au kutimi zwa na sehemu ya injili.

b. Twaweza pia kutazama matokeo haya kama kufanana kidogo kwa ukombozi.

1) Katika Biblia. Kwa Mayahudi, kweli kwamba Yesu alikuwa kondoo wa Mungu kulitimiliza mawazo yao ya sadaka ya wanyama?

2) Mfano wa siku hizi.

a) Kabila la Karen katika Burma lime ona kukuakwa kanisa ambako si kwa kawaida. Haya yote yalianza na "kutimiza mawazo."

b) Kabila lilikuwa na hadithi kwamba siku moja mwalimu wa kweli angekuja. Hadithi ilisema kwamba mwalimu huyo angebeba kitabu cheusi kwapani mwake.

c) Wakati mmishonari wa kwanza alikuja kwa kabila la Karen alikuwa na Biblia nyeusi na akaibeba kwapani. Alipoanza kuzungumza yale alisema kuwa kweli, watu walisikiliza kwa mapenzi ya kutaka kujua.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

2. Kutafuta kifungua jicho (mwungano kutoka utamaduni mmoja kwa mwingine unaoleta kufahamu).

Msemo wa Mwandishi:

Tumia mifano ifuatayo kujadili kufaulu kwa kutafuta mwungano baina ya tamaduni kuunda daraja kwa kushirikiana injili.

Mfano #1

Jifunze Matendo 26:17, 18.

Fahamu kwamba ili mtu aweze kuona tofauti Fahamu kwamba ili mtu aweze kuona tofauti baina ya giza na nuru macho yake lazima yafunguliwe.

Mungu, aliyepeana maelezo haya, lazima apeane njia ya kufungua wengine macho yao.

Mfano #2

Mfano wa Yesu.

Jifunze juu ya Yesu na mwana mke Msamaria Yn 4.

Yesu alitumia nini kama kifungua jicho (maana ya mwungano)?

Tazama kwamba kabla ya kuanza kusema shida ya dhambi yake (hali yake ya arusi) kwanza

Alimshika kusikiliza kwake kwa kumwahidia maji ya uzima.

Yesu alitumiaje utamaduni kushika kusikiliza kwake?

Tazama kwamba kabla Yesu hajaanza kugeuza mwana mke kutoka gizani kuja nuruni,

kwanza anatumia jambo kutoka kwa utama duni wake kama kifungua jicho.

Mfano #3

Mfano wa Paulo.

Jifunze Matendo 17:16-34.

Paulo alitumia nini kama kifungua jicho?

Paulo alitumiaje utama duni kwenda kuelekea kugeuza watu kutoka gizani kuja nuruni?

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

IV. Muundo wa Jamii na Injili.

Maelezo Mafupi —

A. Cheo, Madaraka, Muundo wa Jamii.

1. Muundo wa Jamii na kukua kwa kanisa.
 - a. Muundo wa jamii ni njia ambayo kwayo watu hupanga uhusiano wao mmoja namwingine.
 - b. Imeonekana kwamba makanisa hukua kwa njia ya asili wakati yamepangwa kulingana na kiwango kile kile ndani ya muundo wa jamii.
2. Cheo na daraka.
 - a. Cheo ni mahali mtu alipo napo ndani ya muundo wa jamii.
 - b. Daraka ni sehemu maahumu au kazi mtu aliyo nayo katika muundo wa jamii.
3. Kufahamu mmishonari na kufahamu wenyeji kuwaza mmishonari aweza kuwa tofauti sana.
 - a. Kufahamu mmishonari na kufahamu wenyeji kuwaza mmishonari aweza kuwa tofauti sana.
 - b. Kufahamu wenyeji kwaweza mara nyingi kuweka mmishonari mbali na kuweza kuwasiliana kwa kufaulu na watu.
 - c. Hivyo, mmishonari lazima afikirie vizuri kwa wanalifu daraja analotaka kuonyesha. Lazima afikirie yale daraja lake litakuwa na wasioamini, na Wakristo, na viongozi wenyeji wa Wakristo hao.

Mahali Pa Majadiliano

Jadili madaraka yanayowezekana ambayo mmishonari aweza kuchukua.

Minii faida na hasara ya kila daraka?

Mi madaraka gani yanayofaa zaidi na viongozi wa taifa?

Na wasioamini?

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

4. Aina za miundo ya jamii.
 - a. Zinazo fanana kwa maumbile.
 - 1) Watu karibu wote wana shiriki katika maisha ya kawaida. Wanafanya vitu karibu kwa njia moja.
 - 2) Mahali mtaani paweza zaidi kuwa na muundo huu.
 - b. Zisizo fanana.
 - 1) Katika muundo kuna tamaduni nyingi tofauti na njia za kufanya mambo.
 - 2) Mtaa wa mjini unaweza kabisa kuwa na muundo huu.
5. Madarasa.
 - a. Kwa kawaida, twaweza kutazama juu, katikati, na vilasi vya chini (ijapokuwa jamii nyingine zina vilasi vingine zaidi vina vyoelezwa).
 - b. Vilasi hivi huto fautiana katika ukubwa na tabia.

B. Mawasiliano na muundo wa jamii.

1. Njia kadha za kukaribiana kuwasiliana katika jamii:
 - a. Njia ya Katoliki ya Rumi.
 - 1) Kwanza, mmishonari hutafuta kuvutia kilasi cha juu.
 - 2) Kupitia kwa uongozi wa jamii, wana tafuta kuvutia kilasi cha chini.
 - b. Njia ya utawala wa Ukomunisti.
 - 1) Kwanza, mmishonari anatafuta kuvutia kilasi cha wenye ujuzi wa kati wiovunjika moyo.
 - 2) Wanawatanguliza kwa watu wa kilasi cha chini walio juu wenye uwezo kuanza kuwageuza.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- c. Njia ya Protestant.
 - 1) Mtazamo unatiwa katika "Sehemu kubwa" ya jamii. Sehemu ya kilasi cha chini cha kati na kilasi cha juu zinalengwa.
 - 2) Kama matokeo ya Ukristo na "sheria za kazi za Protestant" zikifanya kazi zinakuwa "za kuendelea kuelekea juu." Kwa maneno mengine, kama kazi ngumu, kukua na kutosheleza kulikochelewe zwa kunapandwa na watu, faida ya vitu inavunwa katika mimea, viwanda, utajiri.
2. Muundo wa jamii uso-kwa-uso.
 - a. Jamii ya watu na jamii ambayo haijaendelea.
 - 1) Tofauti kuu baina ya zote mbili ni kwamba jamii ya watu wanajitegemea katika maduka ya mitaa na jamii ambayo hajaendelea haifanyi hivyo.
 - a) Jamii ya watu wanafanya biashara na wao wanavutiwa na miji mikuu au miji iliyokaribu.
 - b) Jamii ambayo haijaendelea wanategemea kabisa maendeleo ya nje.
 - 2) Katika jamii hizi tofauti baina ya zile zinaongoza na zile zinaongozwa hazina kiasi kizuri. Wazo la vilasi tofauti halidumu hasa.
 - 3) Muundo wa jamii umeundwa na makundi ya jamaa na ukoo. Jamii zina fanana kwa maumbile.
 - b. Muundo siliano katika jamii uso-kwa-uso.
 - 1) Mawa siliano yanayofaulu lazima msingi wake uwe juu ya uhusiano wa mtubinafsi.
 - 2) Kwanza, mawa siliano lazima yafanywe na wale ambao kwa asili wanaweza kupeana habari (chifu, viongozi wa ukoo, viongozi wa jamaa).

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

c. Njia ya Protestant.

- 1) Mtazamo unatiwa katika "Sehemu kubwa" ya jamii. Sehemu ya kilasi cha chini cha kati na kilasi cha juu cha chini zinalengwa.
- 2) Kama matokeo ya Ukristo na "sheria za kazi za Protestant" zikifanya kazi zinakuwa "za kuendelea kuelekea juu." Kwa maneno mengine, kama kazi ngumu, kukua na kutosheleza kulikochelewe zwa kunapandwa na watu, faida yavitu inavunwa katika mimla, viwanda, utajiri.

2. Muundo wa jamii uso-kwa-uso.

a. Jamii ya watu na jamii ambayo haifaendelea.

- 1) Tofauti kuu baina ya zote mbili ni kwamba jamii ya watu wanajitegemea katika maduka ya mitaa na jamii ambayo haijaendelea wanategemea kabisa maendeleo ya nje.
 - a) Jamii ya watu wanafanya biashara na wao wana vutiwa na miji mikuu au miji iliyo karibu.
 - b) Jamii ambayo haijaendelea wanategemea kabisa maendeleo ya nje.
- 2) Katika jamii hizi tofauti baina ya zile zinaongoza na zile zinaongozwa hazina kiasi kizuri. Wazo la vilasi tofauti halidumu hasa.
- 3) Muundo wa jamii umeundwa na makundi ya jamaa na ukoo. Jamii zinafanana kwa maumbile.

b. Mawa siliano katika jamii uso-kwa-uso.

- 1) Mawa siliano yanayofaulu lazima msingi wake uwe juu ya uhusiano wa mtubinafsi.
- 2) Kwanza, mawa siliano lazima yafanywe na wale ambao kwa asili wanaweza kupeana habari (chifu, viongozi wa ukoo, viongozi wa jamaa).
- 3) Mawa siliano lazima yaone kane kama maendeleo. Lazima wakati ukubaliwa wa mawazo mapya yanayoweza kufikiriwa na kukubaliwa.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- 4) Mawazo ya kukata shauri kwa kundi lazima kuchu kuliwe maanani. Uchokozi wa kubadilisha na kukata shauri lazima kuwekwe mbele ya wale ambao wana mamlaka kukata shauri hizo.
3. Shida ya kuhusisha jamii zisizo fanana.
 - a. Jamii za mitaani zilizo na makundi yenye utamaduni mwingine ndani ya utama duni.
 - 1) Mmishonari lazima atambue umuhimu na inavyomla zimu kutumia njia tofauti za mawasiliano na makundi tofauti katika jamii kubwa.
 - 2) Matokeo makuu ya viwango katika aina hizi za jami lazima zifikiriwe. Watu wa viwango vya juu mara nyingi wana mvuto mkuu katika hali ya maisha ya watu wa kiwango cha chini.
 - b. Kanuni ya kukua kwa kanisa la maumbile yanayofanana lazima lifikiriwe. Watu mara nyingi huvutwa kwa watu wao.
4. Muhtasari wa Maumbile ya Jamii.
 - a. Kupokea uinjilisti wa Ukristo kwaweza wakati mwingine kuvutiwa na hali ya jamii kuliko kuhukumiwa na dini.
 - b. Kukana ujumbe wa Ukristo kwaweza kuvutiwa zaidi na mambo ya jamii kuliko na mambo ya dini.
 - c. Mabadiliko katika maumbile ya jamii yanagusa tabia.
 - d. Mawasiliano yana yo faulu kwa kawaida yatafuata sheria za utamaduni wa jamii ulio imara.
 - e. Mmishonari aliye na akili na mwerevu atafikiria jinsi ya kuwa siliana ndani ya sheria za muundo wa jamii.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

C. Muundo wa jamii na Kukua kwa Kanisa Linalojisimamia.

1. Kanisa linalojisimamia limetajwa kama lililo na haya yafuatayo:
 - a. Linajitawala.
 - b. Linajisimamia.
 - c. Linaonge zeka.
2. Mambo haya ni ya muhimu lakini yaweza kupoteza.
 - a. Kanisa laweza kutawaliwa na wenyeji na hata hivyo lisiwe limejisimamia.
 - 1) Kama wenyeji hao wanaiga tu muundo na mipango ambayo wamejifunza kutoka kwa wamishonari, basi halijisima mii au kujitawala.
 - 2) Kwa njia fulani, wenyeji lazima watiwe moyo kujifunza maandiko na kutia njia zao wenyewe za mipango na maendeleo.
 - b. Kwa kanisa kuwa linajitawa la maana yake si kwamba haliwezi kuchukua misada kutoka nje. Wamishonari waweza kusaidia (na inawapasa kusaidia katika sehe mu kadha) ikiwa sehemu tatu zina dhahirika.
 - 1) Wamishonari wapinge majaribu kucheanganya kutawala kwa kupeana. Wazo ni kupeana kitu, si kununua utawala.
 - 2) Misaada ipeanwe kwa hekima.
 - a) Tunapeana bila malipo, lazima tuwape watu wanaoonye sha uaminifu.
 - b) Kama kweli tutaachilia kile tunapeana, lazima pawe na ushuhuda wa tabia ya Mungu katika hawa ambao tunawapatia madaraka juu ya kile kimepeanwa.
 - c) Hata hivyo, hili lazima lifanywe kwa uwazi, lakini si kwa kuangaliwa.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- 3) Misaada ya kifedha isisaidie mambo yanayoendelea kila siku ya kawaida kanisani. Misaada iendelee katika sehemu zilizo mbali kufikiwa na makanisa yanayojitawala (kwa mfano, kweneza maandiko kwa wengi.)
3. Kuhusika kwa maendeleo ya kanisa linalojitawala.
 - a. Wami shonari wanawe za kutojisikia wanaburudishwa na jinsi kanisa linalojitawala huonekana na kutenda kazi.
 - b. Lazima ionekane nzuri kwa wamishonari kama inavyo fanya kwa Roho Mtakatifu (tazama Matendo 15:28 na yaliyomo) kupeana uhuru kwa wenyeji waaminio wa mtaa kufanya kukata shauri kwao wenyewe kuhusiana na maswali ya utamaduni.
 - c. Makanisa yanayojitawala kwa kweli hayawezi "kupertikana". Yanaweza tu kuanzishwa.
 - d. Mara nyingi, mienendo ya kweli ya kujitawala si matokeo kupitia kwa mishoni za kigeni, lakini ni taifa ikiongozwa na Roho bila mpango.

V. Ripoti ya Willowbank.

Msemo wa Mwandishi:

Ripoti ya Willowbank ilikuwa muhta sari wa yaliyoandikwa rasmi yaliyoundwa baada ya mkutano wa historia wa viongozi wa kaniisa katika Willowbank, Bermuda, katika 1974.

A. Biblia na Utamaduni.

1. Msingi wa utamaduni wa Biblia.
 - a. Kwa vile mtu ni kiumbe cha Mungu, utamaduni wake mwingine ni maridadi na mzuri.
 - b. Kwa sababu ya Maanguko ya mtu, utamaduni wake wote unaharibuwa na dhambi na moja yake ni ya kishetani.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

Mahali Pa Majadiliano

Jifunze Mwa. 1:26-28 na ujadili yafuatayo:

Jifunze Mwa. 4:17-22 na ujadili yafuatayo:

Tunaweza kupata miundo ya utamaduni ya aina gani katika vifungu hivi? Zimeambukizwaje na maanguko?

2. Utamaduni ni nini?
 - a. Kwa kawaida ni njia iliyotengenezwa ambayo watu wanatenda pamoja.
 - b. Pengine mfano mkuu unaochukua utamaduni ni lugha; kwa sababu kuonekana kwingi juu ya utamaduni kwaweza kupatikana katika lugha.
 - c. Utamaduni huleta hitaji la msingi kwa wanadamu wote. Hitaji la hali ya kutambulikana na ulinzi.
3. Utamaduni katika ufunuo wa Biblia.
 - a. Lazima tukumbuke umuhimu wa kanini ya kupanga mahubiri kwamba Biblia haikua ndikwa katika utupu wa utamaduni.
 - b. Roho Mtakatifu hakuepuka utamaduni. Alitumia utamaduni kuwa silisha kweli hata kama neno la Mungu lenye uzima, Yesu Kristo, pia alifanya.
4. Kufahamu Neno la Mungu siku hizi.
 - a. Kuendea kwa yaliyomo.
 - 1) Aina hi ya kujifunza Biblia hufikiria utamaduni ulioko na lugha za asili. Kuna tia mkazo pia umuhimu wa kupeana na kutii neno la Mungu.
 - 2) Inafikiria yaliyomo ya utamaduni wa yule anayejifunza Biblia wakati ule ule inafikiria yaliyomo ya utamaduni wa asili na lugha.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

- b. Biblia haitii halisi mafunzo juu ya sehemu zote za maisha na utamaduni.
 - 1) Hata hivyo, Biblia inatosha kwa lo lote la kujadilianwa au kukata shauri.
 - 2) Katika mwongozo wa Roho Mtakatifu, msomaji lazima atumie kanuni ambazo zinapatikana katika biblia katika sehemu zote za utamaduni hata kama sehemu hiyo haijatajwa wazi katika Biblia.

B. Kuwasilisha Injili.

- 1. Biblia na Injili.
 - a. Katika hali fulani, injili inapatikana katika Biblia yote (tazama Yn. 5:39, 40; 20:31; 2 Tim 3:15).
 - b. Lazima ifahamike kwamba Biblia inatangaza injili katika njia nyingi. Maoni tofauti ya injili yatatenda kazi katika tamaduni mbali mbali.
- 2. Fikiria sehemu hizi zifuatazo za injili:
 - a. Mungu ni Mwumbaji.
 - b. Dhambi ni ya ulimwengu wote.
 - c. Yesu ni Mwana wa Mungu.
 - d. Yesu ni Bwana wa wote.
 - e. Yesu ni Mwokozi kupitia kwa kifo Chake cha ukombozi na kufufuka.
 - f. Kuokollewa ni muhimu.
 - g. Kuja kwa Roho Mtakatifu na uwezo Wake wa kubadilisha.
 - h. Ushirika na huduma ya kansia la Ukristo.
 - i. Tumaini la kurudi kwa Kristo.

Maelezo Mafupi —

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

3. Mipaka ya Utamaduni katika kuwasilisha injili.
 - a. Shida moja kubwa ni kweli isiyoepukika kwamba watu waweza kukataa injili kwa sababu inalisha utamaduni wao.
 - 1) Fikiria vile jambo hili lilikuwa sababu katika Matendo 21:28; 16:21; 17:7.
 - 2) Ubwana wa Yesu utaharibu kila mara sehemu nyingine za utamaduni.
 - 3) Hata hivyo, kuna sehemu nyingi za utamaduni ambazo hazihitaji kuharibiwa. Zinahitaji kudumishwa na kubadilishwa au kutengenezwa.
 - b. Shida ya pili kubwa ni kwamba injili mara kwa mara inahubiriwa watu kwa njia za utamaduni wa kigeni.
 - 1) Hili laweza kuongoza kwa kukasirika kwa sehemu ya mwenye kupokea ambaye anasikia kama utamaduni wa mwenye kuduma unawekwa juu yake kwa nguvu.
 - 2) Injili inashirikishwa kwa mawazo haya ya kinyume.
4. Desturi ya mmishonari.
 - a. Kunyenyekea kwa mmishonari.
 - 1) Lazima awe mnye nyekevu wa kuto a kujulisha shida ambazo utamaduni waweza kuleta.
 - 2) Lazima awe mnyenyekevu wa kutosha kukubali watu mahali walipo na kuwa siliana nao kutoka mahali hapo.
 - 3) Lazima awe mnyenyekevu wa kutosha kukubali watu mahali walipo na kuwa siliana nao kutoka mahali hapo.
 - 4) Lazima awe mnyenyekevu wa kutosha kukiri kwamba mhuduma aliye funzwa wa mahali hapo aweza kufanya kazi vizuri kuliko yeye.
 - 5) Lazima awe mnyenyekevu wa kutosha kuamini Roho Mtakatifu.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- b. Kufanyika mtu kama mfano wa Ushuhuda wa Mkristo.
 - 1) Yesu alisema kwamba kuja kwake kuwe mfano wetu wa kwenda (kutumwa nje Yn 20:21; 17:18).
 - 2) Huduma ya kufanyika mtu huanza na hali yetu na maoni (tazama Wafilipi 2:1-8).
 - a) Hali yetu lazima ikubali sisi kukataa kiwango chetu.
 - b) Lazima pia itukubali kukataa uhuru wetu.
 - c) Lazima itukubali kujitambua na kushiriki maishani na watu.
- 5. Kuokolewa na utamaduni.
 - a. Kuna asili ya kupita kiasi katika kuokolewa. Inaelezwa katika misemo kuumbwa upya na kuzaliwa mara ya pili. Mabadiliko ni ya mara.
 - b. Kuokolewa kunahusiana na kuachana wazi na awali. Kutubu maana yake ni kugeuka na kwenda upande mwingine au kugeuka kutoka kwa kitu. Ndiyo, kuokolewa kunaelezwa katika njia ya kujifia na njia zetu za zamani.
- 6. Ubwana wa Yesu Kristo.
 - a. Maoni ya mwongofu mpya ya ulimwengu wake lazima yawe imara katika Ubwana wa Yesu.
 - b. Mwongofu mpya lazima aonyeshe katika desturi zake kwamba ni juu ya Ubwana wa Yesu.
 - c. Uhusiano wa mwongofu mpya utabadilika. Angali atakuwa ulimwenguni, lakini hatakuwa wa ulimwengu.
 - d. Hii maana yake si kwamba mwongofu mpya inampasa akatae utamaduni wake. Lazima aishi Ukristo wake katika yaliyomo ya utamaduni wake.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

C. Kanisa katika Utamaduni.

1. Awali, wamishonari wamefanya kosa mbaya sana la kujaribu kufanya makanisa ya taifa kuwa nakili ya makanisa "nyumbani".
 - a. Wakati huu, kuna maono yanayoendeleza makanisa yanayojitawala. Hata hivyo, makanisa haya wakati mwingine matokeo yake si zaidi ya nakili ya Magharibi. Uongozi uliofunzwa huwa mwana sesere wa wamishonari.
 - b. Viongozi wenyeji lazima wapewe uhuru kuendeleza makanisa yao ndani ya utamaduni wao. Isipokuwa walipatie kanisa utawala unaoonekana wa kweli.
 - c. Kanisa la kitaifa lazima likubaliwae kukua kiasili. Mmishonari lazima akate kauli wakati unaofaa kua chilia uongozi na aondoke. Kanisa litakua kiasili kama litakubaliwa. Paulo aliona ni kweli jambo hilo miaka 2,000 iliyopita.
2. "Kujitolea kwa mkoa" lazima kuepukwe. Makanisa ya Taifa hayawezi kujiondoa kwa utamaduni wao wenyewe na wajitenge wenyewe na Kanisa lili lingine. Kuna hatari ya kuanza kuabudu utamaduni badala ya Yesu.
 - a. Kila kanisa ni sehemu ya kanisa la dunia nzimaya Mwili wa Kri;sto ulinwengu ni kote, wakaati na milele.
 - b. Kila kanisa huabudu Mungu aishiye wa kila utamaduni, Hatujizoezi utamaduni wetu kwa sababu ndiyo agenda yetu Tunajizoeza kwa sababu ni wa asili na kweli. Wakati tunajizoeza utamaduni na unakuwa agenda basi tumeweka utamaduni katika lisilo la asili na mahali pa kosa.
 - c. Kila kanisa lipeane na lipokee. Lazima wawe katika ushirika na wengine (Wafilipi 4:15).
3. Hatari ya kujaribu kuunganisha imani zinazotofautiana.
 - a. Kanisa lazima lipime baina ya muundo wa utamaduni usiunga upande wo wote na mundo wa utamaduni wa wuvu.
 - b. Kama uovu ni kwa mwungano peke yake basi muundo lazima ujazwe na maana ya Ukristo.

KUTUMA INJILI ULIMWENGUNI III

Maelezo Mafupi —

- c. Kama uovu unarithiwa katika muundo au kama ushirika hauwezi kuepukwa basi muundo huo lazima ukataliwe. Roho Mtakatifu aweza kupeana uundaji kusimamia muundo kwa msemu wa utamaduni mwingine.
4. Mvuto wa kanisa juu ya utamaduni.
 - a. Kanisa lazima livutie utamaduni. Litabadilisha utamaduni. Lazima libadilishe utamaduni.
 - b. Kanisa limeamuriwa kusimama kinyume cha yasiyo halali na maovu.
5. Maendeleo ya mabadiliko ya utamaduni.
 - a. Kwanza, hauwezi kufanywa kwa nguvu. Watu hubadilika wanapotaka kubadilika.
 - b. Ya pili, wamishonari lazima waheshimu mtindo wa kufanya mambo ulioko ambao unatu miwa kuleta mabadiliko ya jamii.
 - c. Tatu, kanuni ya kusimamia lazima zifikiriwe sana kwa uangalifu.
 - 1) Kama kuna mabadiliko yasiye tu katika muundo wa kumaliza. Lazima yaje katika muundo wa kurudi mahali pake.
 - 2) Desturi moja lazima iwe badala yake na kujaza utupu wa desturi nyingine ambayo imekataliwa kwa sababu desturi zote zinatenda kazi (hata iliyo mbaya).
 - d. Mwisho, lazima itambulikane kwamba mazoezi mengine ya utamaduni msingi wake uko juu ya theologia na utabadilishwa tu wakati theologia imebadilishwa. Hapa, madhehebu ya Ukristo lazima yapeane nyingine inayotakikana zaidi.

Mwishoni:

Hayayanamalizia kosi za mfululizo wa umishonari. Mifululizo hii imepeana mafunzo ya kindani ya historia ya umishonari (kosi #1), ushambuliaji wa umishonari (kosi #2), na mawa siliano ya umishonari katika tamaduni mbili (kosi #3).

KUTUMA INJILI Ulimwenguni III

Maelezo Mafupi —

Maandiko ya kumaliza ya Umishonari Ulimwenguni III:

¹Jonathan Lewis, ed. World Mission - Part III (Pasadena, CA: William Carey Library, 1987). Mtiririko wa sehemu kuu za muhtasari wa kosi hii umetolewa kutoka World Mission - Part III. Umetumiwa kwa kuruhusiwa.

²Ibid., Fig. 11.4, uk. 17.